

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Alias insup[er] cœnobiticas co[n]stitutiones, & sacris l[ite]ris esse
co[n]sentaneas, & animarum saluti apprime co[n]ducibiles IX

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

dignissimus est. ¶ Demū omitto de industria, cætera uirginitatis præconia, et præclara sane et insignia: quæ à beato Hieronymo contra Iouinianū, ab Augustino in libro de bono uirginali, ab Ambrosio in libro de uirginibus, et in alijs suis operibus: necnon et cæteris celeberrimis authoribus copiose et luculenter edisseruntur.

¶ Alias in super cœnobiticas cōstitutiōes: et sacris literis esse consentaneas, et aiarū saluti apprime cōducibiles. Ca. IX

Nec solum tres prædictæ uirtutes, circa quas præcipue consistunt uota monastica, ex diuinarū literarū fontibus hauriuntur: sed et cætera uitæ monachalis instituta deprehendunt magna concinnitate, sacrorum eloquiorū authoritati cōsonare, et ad expedite ambulandū in uia domini, admodū conducere. ¶ Siquidem secretio illa & sequestratio à cōmuni hominū turba quā cœnobia in suis habent domicilijs, habitaculis & cōuersione: magnā eis adimit materiam uitiorū, occasionesq; præcidit malorū, quibus cum graui plerūq; periculo salutis obijciuntur, qui diuersant in seculo. Quippe cum defecerint ligna: extinguitur ignis, ut ait Sapiens in prouerbijs, & cum sublata fuerint fomenta peccatorum, quæ in ruinam præcipitare multos solent: haud magno negotio et ipsa succiduntur, deuitanturq; peccata. Planum est autē, non tot & tantas offerri atq; ingeri malorū occasiones ijs qui monasteriorū occluduntur septis, & in solitudine quodā modo demorantur: sicut alijs qui in mediā hominū turba uitam agūt. Haud sane dissimili modo, atq; non tantis agitatur fluctibus nauis, in longo recessu tutaq; portus statione quiescens: uti ea quæ medio in pelago procellosis pulsatur aquarū uorticibus, uarijsq; iactatur tēpestatibus. Enim uero qui in secreto monasterij silentio, regularis disciplinæ obseruatricē degunt uitam: propemodū in portu quodam mystico nauigant, atq; in quieta tranquillaq; constituti statione, quasi subductis in terrā nauibus, tuti delitescunt, neq; tantis agunt malorum procellis: ut cæteri homines. Qui autē uersant in seculo, eiusq; implicatur negocijs: tanq̄ in tēpestuoso fluctuant mari, & undiq; turbido uitiorū æstu quatiunt, læuos etiā uentorū sustinent turbines, & quasi naufragiū facturi sæpenumero periclitant: ut rara sit eis à turbulēto seculi tumultu quies. ¶ Quod ut probatissimi autho

I.

Prouer. 26

ris testimonio euadat credibilis: audiendus est in p̄sentia Chryso-
 stomus, qui in tertio libro sui opis aduersus uituperatores uite mō-
 nasticæ: de illis cœnobicæ institutionis calūniatoribus loquēs, ait.

Chrysoſtom⁹ Nec sane peccabit: qui istos, naturæ totius inimicos appellauerit. q̄
 in aliorū perniciē coniuant: & doctrinis sceleratis ac impurismori-
 bus, eos qui secū hoc in uitæ salo nauigāt, demergunt. Atqui nihil
 horū: penitus in monasterijs inuenies. Verū quanq̄ procella tanta
 tantiq̄ fluctus defœuiūt: soli & in tranquillo portu & securitate
 summa residentes, ueluti ex cælo ipso, cæterorū naufragia prospe-
 ctant. Nanq̄ cōuersionē plane cælestem elegerūt: nihilq̄ dete-
 rius angelis affecti sunt. Hæc ille, & reliqua cōtinuo consequētia:
 quibus oñdit cōuersionē religiosorū in monasterio, angelicorū
 spūm felicissimē cōditiōi, quantū ad charitatis & cōcordiæ studiū
 esse persimilē. quæ oīa: sane sunt lectu dignissima. Deinde nōnul-
 lis interiectis, in eodē libro differēs de periculis uitæ & morū: quæ

Idem parentes filijs temere haud immerito debent, subiūgit. Nam si me-
 tuendū fuisset: nō utiq̄ esset illis metuendū, qui fluctus & procel-
 las fugerent, atq̄ omni studio ad portū festinarēt: sed eis, qui hie-
 me ingēti & turbine inuoluti iactarent. In uita em̄ seculari: & plu-
 ra sunt & paratiora naufragia. q̄ et plura sint quæ perturbent, et q̄
 eā uitā degūt: negligētiores atq̄ ideo inualidiores sunt, q̄ ut aduer-
 sus ea stare possint. In monachoz: autē uita, profecto et fluctus tāti
 nō sunt: sed cōtra penitus serenitas summa et tranquillitas. et stu-
 diū lōge excellentius aduersus eam fluctuum rabiem pugnaturo-
 rū. Hæc Chrysoſtomus. Ex quibus est perspicuū, tranquilliorē
 à procellis seculi quietiorēq̄ uitā agi in solitudine monastica, secre-
 toq̄ à turba populari loco: q̄ in medio plebis et uulgi strepitu. Vn-
 de et beatus Ioannes Baptista, aduentus dominici præco: à tenentis

Lucæ 1. annis in deserto uitā transegit. Et Christus dominus noster disci-
 pulos suos simul et turbā copiosā crebro in desertū traduxit lo-
 cum, et seuoauit ab urbibus et pagis in solitudinē: cum eis discipli-
 næ cælestis documenta esset traditurus. ad insinuandū, ipsam segre-
 gationē à strepitu populari publicoq̄ tumultu, maiorē in modum
 conferre: ad uitā recte cōponendā, ad prestandū etiā deo pleniorē
 famulatū, et deniq̄ ad capeſsendā liberius salutarē Chri doctrinā.

II. ¶ Insuper ipsa monasterij clausura, qua coërcetur monasticæ reli-
 gio ni

gioni addicti, ne passim diuagent promiscueq; cōmisceant turbæ
 seculari in quotidiana congressione: quot (putas) amputat & præ-
 cidit malorū fomites atq; alimenta: à quot etiā & quantis malis a-
 uertit eos: qui huiusmodi claustris, cū corpore tū animo, libenter
 sponteq; continentur? Haud aliter plane, q̄ oues septis stabuli cō-
 clusæ, à morsibus luporū tutæ sunt. quorū paterent faucibus: si re-
 licto ouili. remoto pessulo, & ostio recluso, errarent palātes in me-
 dijs syluis. Nimirum urbs patens & absq; murorum ambitu: facile
 hostili occupatur manu, direptioniq; exponitur. Ita & domus mo-
 nastica nullis obseptis claustris, quibus eius incolę cōstringant arcti-
 us, & à seculari turba sequestrent: haud magno impendio decedit
 à regularis obseruatiæ integritate, & in graue præcipitatur ruinā,
 morumq; corruptelam. Quinimmo et monachalē: professi uitam,
 ex quotidiana cū laicis uirisq; secularibus cōsuetudine familiarita-
 teq; eorū mores induerēt, a sumerentq; sibi cōditiones uitæ omnino
 secularis, nihil in se religiōis habentes reliquū: nisi uestē, cultumq;
 exteriorē. Quemadmodū de Hebræis inter Chananeos in terra
 Palestina diuersatis, abominationesq; & impietates illorū cōsecta-
 tis in sacrilego idolorū cultu & superstitionibus: dicit propheta in
 psalmo. **Commixti sunt inter gentes: & didicerunt opera eorum.**
 ¶ Sed & ipsum silentiū certis tenendū horis & locis: nōne multoꝝ
 maloꝝ syluam materiamq; submouet: cū dominus noster in euan-
 gelio contestetur, q̄ de omni uerbo ocioso quod locuti fuerint ho-
 mines: reddent rationē in die iudicij. admoneatq; beatus Iacobus
 oēm hominē uelocē esse debere ad audiendū: & tardū ad loquen-
 dū. Et si quis in uerbo nō offendit: hunc perfectū esse uirū, idem
 affirmet. **A Sapiente quoq; perhibeatur eē beatus uir: qui nō est
 lapsus uerbo ex ore suo. Certe hāc silentij disciplinā se accurate ob-
 seruaturū proposuit propheta: dicēs in psalmo. Dixi, custodiā uias
 meas: ut nō delinquā in lingua mea. Posui ori meo custodiā: cum
 cōsisteret peccator aduersum me. Idem quoq; à dño postulauit si-
 bi gratiā discreti silentij impartiri: hanc alio in loco orationē illi pro-
 fundēs. Pone dñe custodiā ori meo: & ostiū circūstatiæ labijs me-
 is. Innumeris itaq; malis per linguæ loquacitatē oboriti solitis: mo-
 nasteriale silentiū uia oblepit, aditum denegat, & iter intercludit.**
 ¶ Nocturnæ præterea uigiliæ religiosorū ad matutinū officium
 quotidie

Psal. 105

III.

Matth. 12

Iacobi. 1

Ecc. 14

Psal. 38

Psal. 140

III. Psal. 118

LIBER TERTIVS

quotidie decantandū: approbatur eo dicto prophético. Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi: super iudicia iustitiæ tuæ, cōformanturq; laudatissimis illis excubijs: quas egerūt in hora natiuitatis dñi: cæ pastores Hebræi, custodientes uigilias noctis super gregē suū: cū annūciatus est illis angelico præconio, exortus nostri saluatoris in mundū. Referunt etiā uigiliæ illæ monasticę, indefessam illā Christi in orando uigiliā: qua (ut scribit Lucas) erat pernoctās in oratione dei. ¶ Insuper dura lectisternia, uestiumq; asperitas & uilitas, quā sustinēt mōachicā uitā p̄fessi: arma sunt spūalia, lorice & thoraces ad debellandū carnē, ne ebulliat in uoluptates inconcessas. His etiam tanquā exteris, corporiq; circumpositis armis munimentis: edomatur caro, & in seruitutē spiritus redigitur, ne in sole scatne ue petulantia sua more ferocientis equi iugū castitatis abiciat, & proruat in libidinem. Nepe ut testatur sanctus Augustinus, inter omnia certamina Christianorū, duriora sunt prælia castitatis. nam ibi continua est pugna: & rara uictoria. Cui accedit et beatus Hieronymus: ita ad Furia scribens. Grandis uirtutis est & sollicitæ diligentie: superare id quod quis natus est, in carne nō carnaliter uiuere, secum pugnare quotidie: & inclusum hostē, Argi (ut ferūt fabulæ) cētū oculis obseruare. Hęc ille. Quāto aut uolētor est & fortior, hostis ille iternus: tāto pluribus opus ē armaturis ad eū prosternēdū. Cōueniētia uero & huic utilia negocio, sunt ea q̄ modo nominauimus: q̄ extrinsecus applicata corpori: refrenāt ei⁹ in spūm rebellionē. ¶ Nec tamen sufficiunt illa, sed interioribus in super armis est opus, ieiunio, parsimonia ciborum, uictusq; tenuitate quibus incēdia carnis restinguātur, sublatiscq; fomētis refrigerentur. ¶ Vt etiā scribit beatus Hieronymus ad Saluinā: nostrū est, uoluptatis ardorē maiore Christi amore restinguere, & lasciuiens iumentū frenis inedia subjugare, ut nō libidinē sed cibos quærat ac desideret: & sefforē spiritū sanctū moderato & cōposito portet incessu, multoq; melius est stomachū dolere q̄ mentē: imperare corpori q̄ seruire: gressu uacillare q̄ pudicitia. Hęc ille. Recte igit ad custodiēdā castitatis uoto promissę integritatē: instituta sunt in regulis uitę monachalis ieiunia, certis exercēda t̄pibus & determinato ciboꝝ genere, frenādis corporis uoluptatibus multū accōmoda. ¶ Vt his tanq; armis spūalibus succincti lumbos, milites Christi: ualentius

Luc. 2

Luc. 5

v.

Augustinus.

Hieronymus

VI.

Idem.

lentius intestinū suū hostē & urbis suæ mœnibus inclusum oppugnēt, & tandē adiutrice dei uirtute expugnēt. ¶ Neq; huiusmodi armorū genera iā dicta: carēt diuinæ scripturæ approbatiōe & corroboratione. Cōmendat enim beatus Ioannes baptista à Christo apud turbas; q; mollibus nō esset uestitus, more eorū qui in domibus regū sunt. Et sancti euāgelistę in eiusdē scribūt p̄coniū: q; habebat uestimētū de pilis camelorū, q; locustas & mel syluestre comedebat, quodq; uinū & sicerā nō biberit. Pręterea, sacra libri Regū narrat hostoria: q; cū Achab rex Israël impius in deū & crudelis in Naboth innoxii, audisset sermōes Helię cōminatorios diuinę ultiois p̄pter cādē Naboth & uiolētā uineę illi inuistāq; possessiōnē: scidit uestimēta sua & operuit cilicio carnē suam, ieiunauitq; & dormiuit in sacco, uñ promeruit ipse dilationē irę dei: in tēpus futurę, quę admodū declarant uerba dñi ad Helię prophetam: paulo post eodē in loco subiuncta, Nōne (inquit) uidiisti Achab: hūiliatū coram me? Quia igit̄ humiliatus est mei causa: nō inducā malū in diebus eius. Et de rege Ninie scriptū est in Iona p̄pheta. q; postq; ad aures eius puenit p̄dicatio Ionę, de futura suę urbis euerfione: abiicit uestimētū suū à se, & induit̄ est sacco & sedit in cinere. utq; alij idē facerēt: publico edicto p̄cepit. Quod magno est argumēto: asperitatē uestiū, ad agendā p̄nitētiā admodū cōferre, deoq; gratā esse. quoniā pillā, indictūq; cōmune ieiuniū: rex ipse & populus eius auerterūt à se impendentē dei irā. Ad hęc, cū Christ⁹ in euāgelio dicit: q; si in Tyro & Sidonę & Sodomis factę essent uirtutes, q; in ciuitatibus Galilęę, quibus exprobrat ingratiudinē & duritiā cordis, per ipsum factę fuerāt: olim in cinere & cilicio egissent p̄nitentiā, his uerbis plane insinuat: austeritatē uitę & asperitatē uestium, agendę p̄nitētię accomodam esse, deoq; ualde acceptā. Quod & beatus Hieronymus confirmat: ita scribens ad Rusticū monachum. Sordes uestiū: candidę mētis indicia sunt. Vilis tunica: contemptū seculi probat. ita duntaxat ne animus uideat: ne habitus sermōq; dissentiant. Rursum, cōmendatur & spectabilis illa uidua, Anna filia Phaniel: cū iusto Simeone etiam testis, nati & in tēplo oblatis saluatoris mundi, q; non discedebat de tēplo: ieiunij & obsecratiōibus seruiens nocte ac die. Apostoli quoq; cū ablati ab eis fuit sponsus: ieiunarūt, ut futurū eis Christus p̄dixerat.

VII.

Mat. 11

Mat. 3

Luca. 1

3. Regū. 21

Iona. 3

Mat. 11

Hieronymus

Luca. 2

Actū. 13

Mat. 9

Q dixerat.

LIBER TERTIVS

2. Corin. 6
2. Corin. 11

dixerat. Admonet etiā nos diuinus apostolus: ut exhibeamus nos dei ministros in ieiunijs multis. & quod alios admonuit: ipse prior impleuit. Quæ omnia, iam ex sanctæ scripturæ propuatio prolata: manifeste conuincunt commendādam esse in religiosis uilitatē uestitum & asperitatem, necnō ieiuniorum crebram obseruationē.

VIII.

¶ Porro de cæteris uitæ cœnobiticæ institutis & sanctionibus, cōsimili ratione promptum fuerit ostendere: ea omnia, ex sacrarum literarum uerbis pariter & exemplis esse desumpta: & ad deo seruiendum plenius in libertate spiritus, mirifice conducentia. Essent & hoc in loco afferenda sanctorum patrum testimonia, q̄ faciūt ad monasticæ institutionis cōmēdationē & approbationē: nisi id minime necessariū, & pene superuacū existimaretur. Enim uero beatorū Hieronymi, Augustini, Ambrosii, Gregorij, Chrysostomi, Bernardi, & cæterorum sanctorum patrū uolumina: sententiatū, id monasticæ uitæ genus approbantū, & ingentibus efferentium p̄conijs, sunt refertissima. ut in lectione librorū, à clarissimis illis ecclēsiæ catholicæ patribus elucubratorū, uersanti: protin⁹ obuia occurrāt & plurima & amplissima huius rei testimonia. Quocirca ab his in præsentia adducendis supersedentes: ad retūdenda Lutheri tela, quæ cōtra professionem religionis monasticæ iaculatur: nos deinceps accingemus.

¶ Institutioem monasticā: nō esse doctrinæ Christi cōtrariā, nec omnia quæ in sacro cōtinētur euāgelio: dei præcepta dici debere. Cap. X.

V perior quidē sermo noster hactenus demonstrauit: arcem monasticæ religionis innixam esse solido fundamēto, extructāq; supra firmā petrā Christū, necnon munitionibus fortissimis sacrarum literarum: & illustrium uirorum autoritate exemplisq; undiquaq; circūseptam. Nunc reliquum est: crebra iacula, quæ à

Canti. 4

Luthero ex uallo prædicti libri, de uotis monasticis inscripti, cōturrim istam fortissimam (ex qua, mille pendent clypei: omnis armatura fortium) erecto uibrantur: retundere, quāq; sint imbellia

I.

ac hebetato mucrone, patefacere. ¶ Itaq; prima eius obiectio est.

Mat. 17.

Christus solus est uia quam tenere debemus: de quo, nobis dictum est à patre, Ipsum audite. Idcirco quicquid ultra, citra & præter Christum

Christum